

НЕНАД РАДОВИЋ*
ЗОРАН ЂУРЂЕВИЋ
Криминалистичко полицијска академија
Београд

УДК 343.95:159.9.019.2(141.78)
Монографска студија
Примљен: 29.04.2017
Одобрен: 18.05.2017
Страна: 193-202

(НЕ) ПОВЕЗАНОСТ ТЕТОВАЖА СА КРИМИНАЛОМ**

*„Све је знак ко хоће да гледа
све је порука ко уме да чита“.*
Непознати аутор

Сажетак: Свет криминала припада како појединцима које можемо назвати „соло играчима“ тако и добро или лошије организованим криминалним групама. На разноврсне начине ова лица и групе желе да искажу своју индивидуалност. Њихов начин живота, систем вредности, начин одевања, коришћење жаргона током комуникације и тетоваже помажу им да се на другачији начин представе друштву. Задатак полиције и друштвене заједнице између осталог и јесте да препознају и уче знакове-симболе које криминалци поседују како би лакше могли да протумаче њихове скривене поруке а све ради процене њихове личности, спречавања и сузбијања криминалних активности. Аутори се у раду осврћу на историјски аспект тетоважа односно тетовирања лица, као и на могућу повезаност лица која поседују тетоваже са вршењем злочина.

Кључне речи: криминал, тетоважа, симбол

Увод

Приликом реализације криминалне активности, велику улогу и значај за поступање извршиоца има сама преступничка средина, њихова потреба за идентификацијом, улога професије, раније осуде, симболи и знакови криминалне групе. То подразумева присутност одређене делинквентске тактике и технике приликом извршења кривичних дела (Радовић-Ђурђевић, 2011:351). Анализа карактеристика откривених учинилаца кривичних дела против којих су припадници полиције поднели кривичне пријаве треба да омогући 1) иден-

* Е-mail: nenad.radovic@kpa.edu.rs

** Овај рад је резултат реализовања научноистраживачког пројекта „Криминалитет у Србији и инструменти државне реакције“, који финансира и реализује Криминалистичко-полицијска академија у Београду, циклус научних истраживања 2015-2019. година.

тификовање повратника и 2) сачињавање профила типичног учиниоца одређене врсте кривичног дела (Вуковић, 2010:60).

У стручној и научној литератури под делинквентском тактиком и техником се подразумевају радне методе и средства које примењују извршиоци при припремању, извршењу и прикривању кривичних дела (Водинелић, 1984:4). Систем вредности, ставови и облици понашања су у оквиру криминалних група друкчије дефинисани. Неке од ових карактеристика се разликују у зависности од групе и врсте криминалитета којом се бави група (привредни криминалитет, кривична дела са елементима насиља). Члан усваја делинквентску тактику, начине вршења кривичних дела (укључујући и криминални потпис групе), начине како решавати могуће непланиране проблеме који могу да се појаве у току извршења кривичног дела (на пример, однос према потенцијалном сведоку), како се понашати ако буде лишен слободе па чак ког адвоката тражити да присуствује испитивању (Ђурђевић-Радовић, 2012:165).

Сасвим је природно да човек реагује на промену изгледа припадника своје врсте, у чему лежи основ овог облика (тетоважа) невербалне комуникације, јер је социјалност људска одлика. Основна улога телесних симбола и знакова је у остваривању социјалних контаката између појединаца и задовољењу међусобних потреба. Да би телесни знакови били запажени неопходно је да поједини облици понашања неког лица постану експресивни, препознатљиви за остале учеснике комуникације. На тај начин, извршиоци кривичних дела изражавају своје особине путем телесних знакова које често намерно истичу, како би дали до знања „свету око себе“ да се разликују од других истичући свој социјални статус. Међутим, може се ово тумачити и као својеврсни облик дезинформације о себи, доводећи у заблуду друге, а истовремено опонашајући оно што у суштини нису (Кривокапић-Крстић, 1995:122).

Говорећи о тетоважама можемо да закључимо да је данас више него раније присутно тетовирање различитих категорија лица, како младих, тако и средовечних и старијих. Тетовирање је присутно више међу мушком популацијом, мада се често могу видети тетоваже и код лица женског пола. У криминалистичкој пракси се истиче да су тетоваже присутне како међу лицима која припадају криминалном миљеу тако и међу онима која не припадају. Долазимо до закључка да су хетерогене популације лица која се тетовирају. Видљивост тетоважа долази до изражаја током летњих месеци с обзиром да се највећи број тетоважа налази на рукама, леђима, ногама, мање на врату или лицу. Просечна цена (од педесет евра до неколико хиљада) једне тетоваже варира у зависности од величине, употребљених боја и вештине тату мајстора.

Тетовирање подразумева трајно уношење мастила различитих боја у кожу уз помоћ посебно израђених игли. Углавном се лица тетовирају из естетских, ритуалних, обичајних и друштвених разлога. Тетовирање не потиче само с једног одређеног подручја, већ је кроз историју било познато у различитим културама. Јапанци се тетовирају такозваним „ирезуми“ тетоважама које су фацијалне што је у складу са јапанском традицијом. Познато је да је тетовирање различитих делова тела распрострањено широм света, почевши од Африке

(Берберска племена), Јужне Америке (Индијска племена), па све до Кине. Понекад је тетовирање представљало и симбол репресије када су нацисти током другог светског рата, означавали Јевреје тетовирањем бројева на подлактици. Тетоваже је немогуће или веома тешко уклнити. Приликом одстрањивања остају видљиви ожиљци на кожи па се чешће прибегава њиховом прикривању новом тетоважом (sr.wikipedia.org/sr-el/Tetoviranje). Тату мајстори говоре да воле рад по наруџбини – изазовнији је и уметнички задовољавајући за стварање нечег новог пре него коришћење флеса за репродуковање отрцане слике као што су трибал или кинеско слово. Многи људи желе да поседују тетоважу која носи њихову личну поруку и за њих има посебно значење и вредност. Међутим доста особа се тетовира како би једноставно пратили савремене трендове. Питање са којима се често сусрећу истетовиране особе јесте: „Које је значење ваше тетоваже“? Многе слике носе симболику и имају одређено значење. Често исти цртежи могу имати другачију симболику, све зависи са које се стране посматра и у ком окружењу. За неке цртеже постоје разноврсна тумачења везана за религију, митологију, историју, разне групе, различите културе и обичаје (sr.wikipedia.org/sr-el/Tetoviranje).

Тетоваже се измештају из маргиналних оквира и стављају у мејнстрим западне културе. Постале су популарне и општеприхваћене у јавној сфери, тако да не представљају више само обележје група. Наглашава се њихова естетска вредност, прелазе из домена субкултуре у царство уметности, креативности и личног изражавања (Политика:2016).

Историјски осврт на значај и улогу тетоважа

Као најстарији примери тетовирања се кроз историју наводе тетоваже Маорских племена са Новог Зеланда. На реч „tattoo“ наилазимо у списима капетана Кука које је забележио на путовањима јужним морима, а пре свега у својој књизи „Путовања Барка Ендевора“ (објављена 1771. године). У овој књизи Кук описује процес скарификације који је заједнички за тахићане. Он је описао да је процес био познат као „Tattaw“ и описао је како то изгледа „они цртају своје тело и боду своју кожу тамно плавом бојом коју добијају из уља ораха“. Ова врста подухвата остављала је неизбрисив траг на кожи домородаца и обично су је вршили над децом која су имала између десет и дванаест година. Занимљиво је напоменути да је ова реч усвојена и преживела у свим европским језицима као *Tatowierung* на немачком, *Tatouage* на француском и *Tatuaggio* на италијанском (Post:1968:516).

Тетовирање се некада сматрало веома ефикасним обликом казне у Кини. Видљиво и трајно обележавање криминалаца је требало да их подвргне срамоти поновним уласком у друштво. У древној кинеској историји, постојало је чак 200 кривичних дела за које је била предвиђена казна тетовирањем. На пример ако је особа била осуђена на крађу онда је кажњавана тетовирањем иза ува, а уколико би лице извршило неко теже кривично дело онда би било истетовирано по лицу (Reed, 2000:360).

Маори са Новог Зеланда створили су једну од најимпресивнијих култура у целој Полинезији. Њихове тетоваже се зову „моко“ и одражавале су префињен смисао за уметност. Они су користили своју вештину резбарења дрвета приликом осликавања коже. Моко тј. тетоважа преко целог лица био је одраз изузетности и говорио је о статусу особе, пореклу и припадности племену. Он је приказивао подвиге у рату и друге значајне догађаје из живота особе. Грци су тетовирање научили од Персијанаца. Њихове жене су биле опчињене идејом тетовирања као знаком егзотичне лепоте. Од Грка, тетовирање усвајају стари Римљани. Римски писци Виргилије, Сенека и Гален пишу да су многи робови и криминалци били тетовирани. Један правни спис из Ефеса показује да су у време раног римског царства сви робови одведени у Азију на себи имали истетовиране речи „плаћен порез“. Грци и Римљани су тетовирање такође користили и као казну. У раном четвртном веку када је Константин постао Римски цар и укинуо прогон хришћана, укинуо је и тетовирање лица, што је било уобичајено за осуђенике, војнике и гладијаторе. Константин је веровао да је људско лице представа божјег лика и да не треба да се изобличије или мрља ([marko-stamenkovic/istorija-tattoo-umetnosti-od-praistorije-do-21-veka](http://marko-stamenkovicistorija-tattoo-umetnosti-od-praistorije-do-21-veka)).

Петар Велики је наредио властима да користе иглу за цртање крста на рукама војних регрута који би напустили флоту. Цртеж на рукама био би испуњен посебним барутом како би се обезбедила његова видљивост и трајност. У раним римским казним системима, људи оба пола као и све друштвене класе су биле предмет казне путем телесног натписа. Тетовирање је такође имало важну улогу у одређивању припадности некој друштвеној групи, тако да су органи власти могли контролисати и пратити поједине грађене. Касније, грађани су почели да се тетовирају претварајући процес који је некада био дизајниран да их отуђи у процес којим се означавао њихов понос и припадност одређеној групацији. Криминалци су почели да користе тетоваже како би промовисали свој чин и статус у затворском свету, али само најтежим осуђеницима је било омогућено да поседују тетоважу на грудима с обзиром да су свој реноме стекли учинивши тешке злочине (Schradler,200:176).

Тетовирање је коришћено и у модерним затворским системима као начин да се деградирају затвореници. У Индији би лицима која су добијала доживотне казне затвора на челу било истетовирано њихово име, док су на пример у Аустралији, осуђеници на бродовима тетовирани како би се понизили и на тај начин остварио бољи надзор над њима (Awofeso, 2002:167).

Однос између тетоважа и криминалних активности

На постојање повезаности између криминала и лица која поседују тетоваже указао је и италијански лекар Чезаре Ломброзо још пре више од 100 година. Након испитивања 13,566 појединаца које су категорисали као искрене, луде и криминалце, Ломброзо је закључио да је тетовирање уобичајено међу криминалцима (Lombroso,1911).

Такође је Стренг у свом истраживању указао да 53% мушких затвореника у Енглеској и Велсу поседује тетоваже (Strang,2000:64). Одељење за малолетничку делинквенцију у Енглеској износи податак да лица прву тетоважу осликавају на телу са 16 година старости. Уколико особа поседује тетоважу, полиција то може искористити као упозорење и прогнозу путем које се може извршити криминалистичка процена на основу израде скрининг формулара о животном стилу криминалаца (Walters et.al,1990:314).

У појединим истраживањима криминолози покушавају да утврде везу између вршења кривичних дела и тетоважа. Међутим можемо поставити питање које је значење данас и да ли заиста постоји одређена повезаност између тетоважа и криминала? Према Волрабу, Талу и Кеплеру, тетоваже су израз и протест према родитељима, професорима и остатку друштва. Индивидуалност и бити другачији нису једине вредности којима теже лица која се тетовирају (Wohlrab et.al, 2006:90).

Дечес, Фин и Демерс су током 2002. године извршили истраживање у једној средњој школи Канаде. Желели су да утврде везу између ризичних понашања и поседовања тетоважа и пирсинга. Интервјуисали су 2180 ђака (старости између 12 и 18 година) у 23 средње школе. Резултате које су добили указују на постојање повезаности тетовираних лица са законом недозвољених активности, као и са припадношћу криминалним групама, проблемима са коцком, изостанком из школе (Deschesnes et.al ,2006:385).

Такође обратили смо пажњу на истраживање Гуена у коме су интервјуисани мушкарци и жене у Француској. У том истраживању циљ је био да се утврди да ли постоји одређена повезаност тетоважа и пирсинга са конзумацијом алкохола. Резултати студије показују да су тетовирана лица више конзумирали алкохол у односу на лица која нису имала тетоваже. Исти закључак је изведен и за лица која су поседовала пирсинг (Guéguen,2011).

Кинг и Видурек су током 2013. године спровели студију на универзитету у Синсинатију (САД) како би утврдили повезаност између тетоважа и тенденције ка ризичном понашању. Истраживање је обухватило 998 студената, при чему је 29,6% имало тетоваже (више девојака него мушкараца). Студенти који су имали тетоваже су били склонији да користе алкохол и марихуану¹ и израженију склоност ка ризичном сексуалном понашању. Такође је утврђено да не постоји повезаност између суицидног понашања и суицидних идеја са тетоважама (King – Vidourek, 2013:542).

Лио Чанг и Су су током 2014. године спровели истраживање у коме су учествовали млади кинески притвореници у затвору у Тајвану. Резултати студије су показали да су затвореници који су поседовали тетоваже били склонији ка вршењу превара, конзумацији наркотика и убиствима у односу на затворенике који нису били тетовирани. Током 2015. године Свами је утврђивао да ли

¹ Производља и стављање у промет опојних дрога данас су у целом свету стављени под контролу држава и међународне заједнице, а ограничени су на количине потребне у медицинске и научне сврхе (Делибашић, 2014:16).

постоји повезаност тетоважа са агесивношћу и непослушношћу. Он је затражио од 378 одраслих лица у Лондону да попуне упитник којим би покушао да утврди њихову агресивност у непослушност. Такође је направио и извештај о броју тетоважа које су поседовали (у односу на цео узорак, 25,7% лица су поседовала најмање једну тетоважу). Свами је истраживањем утврдио да су тетовиране одрасле особе имале изражајнију високо реактивну непослушност, бес и вербалну агресивност него особе које нису биле тетовиране (Swami et.al, 2015:150).

Истраживање које су спровели Зејлер и Кастен указује да не постоји само разлика између тетовираних и нететовираних лица већ је одлучујуће шта тетоважа представља односно које је њено значење. Постоји велика разлика између лица која поседују такозване мирније тетоваже у односу на лица која имају тетоваже са агресивном поруком. Према овим резултатима неке особе могу имати тенденцију да врше кривична дела. Такође резултати овог истраживања упућују на потребу да се становништво више упозна са значењем тетоважа. Постоји велика разноликост у погледу мотива због којих се особе подвргавају тетовирању. Цртеж односно слика тетоваже омогућава делимичан увид у личност особе која је поседује. Упркос чињеници да је у овом истраживању утврђена разлика у криминалном понашању између тетовираних и нететовираних лица, не постоји оправдање о предрасудама против тетовираних лица. Очигледно да постоји разлика о томе коју врсте тетоваже лице бира. Подела на мирније и тетоваже са агресивном поруком је и даље веома груба. Изгледа да су особе са тетоважом која садржи агресивну поруку више склоне криминалном понашању, у односу на лица која поседују друге врсте тетоважа (Zailer – Kasten, 2016:18).

Особе које се тетовирају, чине то на видљивим или скривеним деловима тела. Најчешћа места где се врше тетоваже на видљивим деловима тела су руке, зглобови руку, подлактице, надлактице, прсти, кључна кост док ређе на деловима главе односно уву, лицу итд. Места која нису видљива а где се лица претежно тетовирају су ребра, леђа, стопала, раме, потиљак, груди, стомак, кукови, иза ува. Тетоваже на видљивим деловима тела изазивају пажњу код других лица и углавном садрже одређено скривено значење.

Током 2006. године процењено је да 24% одраслих особа у Америци поседују тетоваже и да је већина тих лица старости између 20 и 31 године (Silver et.al,2009:520). Појединци указују да је тетоважа само одраз, а не узрок криминала или делинквенције (Peterson, 1997:45). Истраживачи тврде да су тетоваже знак ниског самопоуздања, девијантних сексуалних орјентација, повезаности са наркотицима и алкохолом, агресивних личности и импулсивности (Adams,2009:274).

Тетоваже могу рефлектовати затворски живот (затворске шипке, сат, итд), или можда означити посвећеност криминалном начину живота када су веома видљиве на лицу, врату или рукама (Lozano, 2010:54). Тетоваже као што су пуштена суза (представља термин којим се означава колико је лице извршило убистава у зависности од броја суза), хришћанске слике, женске особе, ло-

бања, слике илузија и антисоцијални слоган (Fuck the world) веома су популарне међу затворском популацијом (Demelo,1993:11). У затвору, сама тетоважа може заштити лице да не буде повређено али исто тако због њеног поседовања неко може бити и лишен живота (Koch et.al,2005:157).

Понекад можемо видети тетоваже које садрже одређене бројеве са скривеним значењем. Тако Холан указује да број 88 представља осмо слово абецедe X, а удвостручено означава "XX" нацистички поздрав „Хајл Хитлер“. Обично се носи на надлактици или леђима. Ознака указује на појединце који себе сматрају припадницима аријевске расе, и уобичајена је међу лицима беле боје коже. Бројем 23 означава се двадесет треће слово абецедe „W“ кога најчешће поседују расисти и групе скинхедса. Тетоважа са бројем 713 може да укаже на припадника мексичке мафије који живи у Хјустону (бројем 713 се означава позивни број за Хјустон док бројем 13 се означава тринаесто слово абецедe „M“ које је симбол за мексичку мафију). Такође, три истетовиране тачке око броја 13 су честе међу члановима мексичке мафије, и симболизују затвор, болницу и гробља – појмове повезане са начином живота припадника групе (Nolan, 2008).

Слова „FAIM“ представљају иницијале „Породице удружене Ирске мафије“. Припадници криминалне групе имају тетоваже детелине којом се означава њихова припадност Аријевском братству. Само чланови који су добили сагласност овог братства могу истетовирати детелину на своме телу (Nolan, 2008).

Међу млађом популацијом у Србији можемо уочити тетоваже са бројем 1312 којима се означавају прво, треће, прво и друго слово абецедe А.С.А.В.² што би у преводу могло да значи „Сви полицајци су копилад“ (*All Cops Are Bastards*). Међутим скраћеница А.С.А.В. може имати и значење „ Увек носи библију“ (*Always Carry a Bible*).

Кривокапић и Крстић такође указују да је у затворским установама тетовирање широко распрострањен обичај. Својевремено, овај манир био је присутан и у војним установама где су ова знаковна обележја „примали“ војници приликом одслужења војног рока. Због тога треба правити разлику између презентираних знакова на кожи према њиховом извору настанка. Диференцијација према симболици је неминовна јер ови знакови не морају да припадају искључиво криминалној средини (Кривокапић – Крстић, 1995:13).

Пост указује „да је изгледно да постоји одређени степен корелације између присуства тетоваже и неког поремећаја личности“, иако је та корелација нејасна. Које врсте поремећаја су повезане са којим типовима тетоважа није могуће утврдити. Међутим он је сугерисао да су тетоваже израз сопственог опредељења односно израз личности (Post, 1968:521).

² Три навијача Ајакса су 7. јануара 2012. године кажњена због мајица са бројем 1312, што је други назив за А.С.А.В. Више о томе на: <https://sr.wikipedia.org/sr-el/A.C.A.V.>

Закључак

Криминалистичка анализа тетоважа није бескорисна, већ напротив увек има одговарајуће значење. Присуство тетоважа у савременом друштву је више него уобичајено, при чему се све више наглашава њихова естетска вредност. Све су више, спортисти, глумци, музичари, политичари и друге јавне личности носиоци савременог тренда. Док појединци томе прилазе тренутним заносом за многе то представља израз личности и жеље да се цртежом прикажемо другим. Такође, исте тетоваже могу имати другачију симболику у зависности ко их посматра и у ком окружењу. Често пута, цртежи који се осликавају на телу повезани су са религијским, митолошким, културним и другим обичајима. Гледајући кроз историјску призму можемо уочити да се тетовирању особа прилазило на различите начине, некада је то чинила држава како би постидела затворенике и на тај начин их стигматизовала, док се у највећем броју случајева тетоважама означава припадност некој друштвеној заједници, као што је то случај са криминалним групама (јапанске јакузе, банде мотоцилиста, руска мафија) војском, групе скинхедса итд. Тетоважама мушкарци изражавају своју мушкост, али исто тако може да се означе и различите врсте односа на пример однос између двоје лица која су заљубљена. Тетоважа може да буде и знак за добијање статуса унутар једне групе. Објашњавајући тетоваже понекад можемо доћи до ћорсокака с обзиром на њихову испреплетану природу кроз различитост мотива особа које се тетовирају. Као знак припадности одређеној групи остаје дубоко урезана у њиховој кожи. Може се користити и као облик интерне комуникације унутар групе али и ван ње. Тетоважом се може изразити и бунт према родитељима, професорима као и остатку друштва. Почев од италијанског криминолога Ломброза па све до данашњих истраживања научници указују да постоји одређена повезаност између лица која поседују тетоваже (са агресивном поруком) са вршењем криминалних активности. Познавање скривеног значења тетоважа је једнако важно како полицијском службенику, тако и оперативном раднику и јавном тужиоцу. Мишљења смо да би овом феномену требало дати шире значење у криминалистичко оперативном раду, како би лакше могли да уочимо и протумачимо скривене поруке које појединци са поносом носе на својој кожи.

Литература:

1. Adams, J (2009): *Marked difference, Tattooing and its association with deviance in the United States*. *Deviant Behavior*, 30(3)
2. Awofeso, N (2002): *Jaggers in the pokey: Understanding tattooing in prisons and reacting rationally to it*. *Australian Health Review*, 25(2)
3. Delibašić, Veljko (2014): *Suzbijanje zloupotreba opojnih droga sa stanovišta krivičnog prava*, Službeni glasnik, Beograd
4. Demello, M (1993): *The convict body: Tattooing among male American prisoners*. *Anthropology Today*, 9(1)

5. Deschesnes, M., Finès, P. & Demers, S (2006): *Are tattooing and body piercing indicators of risk-taking behaviours among high school students?* Journal of Adolescence, 29
6. Đurđević, Zoran., Radović Nenad (2012): *Kriminalistička operativa*, Kriminalističko policijska akademija, Beograd
7. Guéguen, N (2012): *Tattoos, Piercings, and Alcohol Consumption*. ISBRA, 36(7)
8. King, K. A & Vidourek R. A (2013): *Getting inked: Tattoo and risky behavioral involvement among university students*. The Social Science Journal, 50, 540-546.
9. Krivokapić, Vladimir., Krstić Ostoja (1995): *Kriminalistika taktika 2*, Policijska akademija, Beograd
10. Koch, J., Roberts, A, Armstrong, M., & Owen, D (2005): *Body art, deviance, and American college students*. Social Science Journal, 47(1)
11. Lombroso, C (1895): *Homme criminel*. I. Paris. Cited by M. Parmelee in "Introduction to the English version" in C. Lombroso (1911). *Crime: its causes and remedies* (pp. xi-xxii). Boston: Little, Brown&Co
12. Lozano, A, Morgan, R, Murray, D & Varghese, F (2010): *Prison tattoos as a reflection of the criminal lifestyle*, International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 001: 10.1177/0306624x10370829
13. Nina, Zeiler., Erich Kasten (2016): *Decisive Is What the Tattoo Shows: Differences in Criminal Behavior Between Tattooed and Non-tattooed People*, 5(2): 16-20
14. Nolan, 2008: *Tattoos and their meanings*, Canada Border Services Agency
15. Peterson, D (1997): *The tattooed delinquent or the delinquent tattoo?* A response to the typology of tattooed youth. Youth Studies Australia, 16(3)
16. Post, R.S (1968): *The relationship of tattoos to person-ality disorders*. Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science
17. Radović, Nenad., Đurđević Zoran (2011) : *Lie as an element of delinquency tactics*, Academy of criminalistic and police studies, Belgrade
18. Reed, C (2000): *Tattoo in early China*. Journal of the American Oriental Society, 120(3)
19. Silver, E, VanEseltine, M & Silver, S (2009): *Tattoo acquisition: A prospective longitudinal study of adolescents*, Deviant Behavior, 30(6)
20. Schrader, A. M (2000): *Branding the other/tattooing the self: Bodily inscription among convicts in Russia and the Soviet Union*, In Jane Caplan (Ed.) *Written on the Body: The Tattoo in European and American History*. Princeton, NJ: Princeton University Press
21. Strang, J., Hueston, J., Whiteley, C., Bacchus, L., Maden, T., Gossop, M. & Green, J (2000): *Is prison tattoo-ing a risk behaviour for HIV and other viruses?* Results from a national survey of prisoners in England and Wales. Criminal Behaviour and Mental Health, 10
22. Swami, V., Gaughan. H., Tran, U. S., Kuhlmann, T., Stieger, S. & Voracek, M (2015): *Are tattooed adults really more aggressive and rebellious than those without tattoos?* Body Image, 15
23. Vodinelić, Vladimir (1984): *Kriminalistika*, Zavod za Udžbenike i nastavna sredstva Beograd
24. Vuković, S (2010): *Prevenција kriminala*, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd
25. Walters, G.D., Ravella, L & Baltrusaitis, W.J (1990): *Predicting parole/probation outcome with the aid of the Lifestyle Criminality Screening Form*, Psychological Assessment, 2
26. Wohlrab, S., Stahl, J & Kappeler, P. M (2007): *Modifying the body: Motivations for getting tattooed and pierced*, Body Image, 4
27. <https://sr.wikipedia.org/sr-el/A.C.A.B>
28. <https://sr.wikipedia.org/sr-el/Tetoviranje>

30. <https://sr-rs.facebook.com/notes/marko-stamenkovic/istorija-tattoo-umetnosti-od-praistorije-do-21-veka>

(DIS) CONNECT TATTOOS WITH CRIME

Summary: As much as to individuals who can be called "solo players", the world of crime also belongs to well or badly organized crime groups. These individuals and groups try to express their individuality in different ways. Their way of life, system of values, styling, the use of specific language when communicating and tattoos help them to present themselves in a different way to the society. The task of the police and the community, among other tasks, is to recognize and see the signs-symbols that criminals have in order to interpret their hidden messages easier and so that they can assess their personality, preventing and combating crime activities. Authors of this paper discuss the historical aspect of tattoos, i.e. tattooing of face, as well as the possible relation of persons who have tattoos with committing crimes.

Key words: crime, tattoo, symbol